

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 71 0 P 246423 20 Rev
Banjaluka, 19.05.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca M.Č. iz B., koga zastupaju punomoćnici M.K. i M. Đ., advokati iz G., protiv tužene D. ZU specijalistički centar B., koju zastupa punomoćnik J.Č., advokat iz B., radi isplate duga, odlučujući o reviziji tužene, izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 246423 19 Gž od 21.02.2020. godine, na sjednici održanoj dana 19.05.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 246423 16 P od 03.10.2019. godine usvojen je tužbeni zahtjev i obavezana tužena da tužiocu isplati iznos od 130.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 14.12.2016. godine pa do isplate, kao i da mu naknadi troškove postupka u iznosu od 9.627,95 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 03.10.2019. godine pa do isplate, sve u roku od 30 dana od dana dostavljanja odluke (stav 1. izreke).

Odbijen je zahtjev tužioca za isplatu duga koji predstavlja razliku između potraživanog (135.000,00 KM) i dosuđenog iznosa (130.000,00 KM), zahtjev za naknadu zakonske zatezne kamate počev od 03.10.2016. godine pa do 14.12.2016. godine, kao i zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka preko dosuđenog iznosa (stav 2. izreke).

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 246423 19 Gž od 21.02.2020. godine žalba tužene je odbijena i presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 246423 16 P od 03.10.2019. godine, u pobijanom dosuđujućem dijelu (stav 2. izreke), potvrđena.

Odbijen je zahtjev tužene za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 1.623,40 KM, kao i troškova sudske takse u iznosu od 2.700,00 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužena iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužilac predlaže da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da mu tužena vrati pozajmljeni novac u iznosu od 135.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od podnošenja tužbe pa do isplate, uz naknadu troškova parničnog postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da su tužilac i vlasnik i osnivač tužene N.Č. bivši bračni drugovi; da je brak između istih razveden 2016. godine; da je tužilac vlasnik firme AM d.o.o. B., a da je N.Č. vlasnik i osnivač D. ZU B.; da su njihove firme jedno drugoj pozajmljivale novac, kako sa privatnih računa, tako i sa računa firmi; da je tužilac tuženoj u periodu od marta 2014. pa do februara 2016. godine, na ime isplate pozajmice dao ukupan iznos od 130.000,00 KM, i to dana 05.03.2014. godine iznos od 20.000,00 KM, dana 04.04.2014. godine iznos od 30.000,00 KM, dana 05.05.2014. godine iznos od 30.000,00 KM, dana 04.08.2015. godine iznos od 30.000,00 KM, dana 22.01.2016. godine iznos od 20.000,00 KM; da je tužena 05.05.2016. godine, izvršila prenos iznosa od 5.000,00 KM na račun tužioca bez upisa u koju svrhu je izvršen prenos, gdje je u polju „svrha doznake“ na izvodu navedeno „uplata“; da je sa računa N.Č. na račun M.Č. uplaćeno 250.000,00 KM dana 03.10.2013. godine; da iz iskaza tužioca slijedi da se predmetni dug odnosi na pozajmicu koju je on dao tuženoj i da mu ništa od pozajmljenog iznosa nije vraćeno, da je u vrijeme pozajmice bio u braku sa N.Č., zakonskom zastupnicom tužene, a da je i prije sporne pozajmice bilo još uzajamnih pozajmica kako između njih kao fizičkih lica, tako i između njihovih privrednih društava; da iz iskaza N.Č., zakonske zastupnice tužene, proizlazi da su ona i tužilac bili u braku preko 30 godina, u kojem braku su stekli dvije firme, ona D., a tužilac AM, da su, dok su bili u braku, jedno drugom pozajmljivali novac, kako sa privatnih računa, tako i sa računa firmi, da je tako dana 03.10.2013. godine na molbu tužioca sa svog ličnog računa prenijela na lični račun tužioca iznos od 250.000,00 KM, koji iznos je tužilac vratio na račun tužene u više transakcija i u iznosu od 130.000,00 KM, jer se sa tužiocem usmeno dogovorila da joj vrati polovinu od pozajmljenog iznosa (250.000,00 KM), kada je uvidjela da joj AM neće moći vratiti cjelokupan iznos, da je novac uplaćen na račun D. jer je novac bio potreban za poslovanje tužene.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud zaključuje da su parnične stranke zaključile usmeni ugovor o zajmu, da je sa računa tužioca na račun tužene izvršen prenos novca i to dana 05.03.2014. godine iznos od 20.000,00 KM, dana 04.04.2014. godine iznos od 30.000,00 KM, dana 05.05.2014. godine iznos od 30.000,00 KM, dana 04.08.2015. godine iznos od 30.000,00 KM i dana 22.01.2016. godine iznos od 20.000,00 KM, ukupno 130.000,00 KM, a da je dana 03.10.2013. godine, sa računa N.Č. na račun M.Č. uplaćeno 250.000,00 KM, da se iz dokumentacije koju je koristio vještak nije moglo zaključiti ko je kome pozajmljivao ili vraćao novac, da se u konkretnom slučaju isplate odnose na davanje zajma, jer iz naloga je svrha plaćanja navedena uplata pozajmice, što se odnosi na uplate izvršene u periodu u marta 2014. pa do februara 2016. godine, da se iz izvještaja o promjenama na računu tužene od 05.05.2016. godine, ne može zaključiti u koju svrhu je izvršen prenos iznosa od 5.000,00 KM sa računa tužene na račun tužioca, pa je pozivom na odredbu člana 557. u vezi sa odredbom člana 562. stav 2. i odredbe člana 324. i 277. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO), te člana 7. i 123. Zakon o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP), sudio kao u izreci prvostepene presude.

Prvostepeni sud je cijenio i da je tužena u odgovoru na tužbu priznala da duguje sporni iznos tužiocu, da se radi u ugovoru o zajmu koji nije zaključen u pisanoj formi i izrazila je spremnost da zajam vrati u primjerenom roku.

Drugostepeni sud je prihvatio pravilnim činjenično utvrđenje i pravne zaključke prvostepenog suda, te je žalbu tužilaca odbio i prvostepenu presudu potvrdio temeljem odredbe člana 226. ZPP.

Pobijana presuda je pravilna i revizijom se ne dovodi u sumnju.

Odredbom člana 557. ZOO je propisano da se ugovorom o zajmu obavezuje zajmodavac da preda u svojinu zajmoprimcu određenu količinu novca ili drugih zamjenjivih stvari, a zajmoprimac se obavezuje da mu vrati poslije izvjesnog vremena istu količinu novca, odnosno istu količinu stvari, iste vrste i istog kvaliteta. Obaveza zajmodavca sastoji se u predaji stvari koje predstavljaju predmet ugovora o zajmu, dok je osnovna obaveza zajmoprimca vraćanje pozajmljenih stvari zajmodavcu. Da bi postojao ugovor o zajmu (pismeni ili usmeni), ugovorene strane se moraju saglasiti o bitnim elementima ugovora. Za ugovor o zajmu nije propisana posebna forma, pa takav ugovor može biti zaključen pismeno ili usmeno, a tužilac je u obavezi da dokaže da je takav ugovor nastao saglasnošću volja ugovornih strana, da dokaže elemente zaključenog ugovora, kao što je količina novca i drugih zamjenjivih stvari koja je data, rok i uslovi vraćanja zajma.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja nižestepeni sudovi su izveli pravilan zaključak da se u konkretnom slučaju tužilac dao zajam tuženoj i da se radi o davanju zajma u smislu odredbe člana 557. ZOO, a ne o vraćanju zajma. Ovo iz razloga što po nalogu tužioca za prenos novca koji je vršen sa privatnog računa tužioca u korist računa tužene, u ukupnom iznosu od 130.000,00 KM, proizlazi da je svrha uplata pozajmice tuženoj, dok je uplatnicom od 03.10.2013. godine izvršen "prenos" iznosa od 250.000,00 KM sa računa N.Č. na račun tužioca, bez navođenja po kom osnovu je ta uplata izvršena.

Takođe, vještak ekonomske struke je prilikom sačinjavanja nalaza i mišljenja imao u vidu navede uplatnice koje datiraju u vremenu od 05.03.2014. do 22.01.2016. godine, iz njih je vidljivo da je sa privatnog računa tužioca uplaćeno na račun tužene u svrhu pozajmice iznos od ukupno 130.000,00 KM.

Tužena u smislu odredbe člana 7. stav 1. u vezi sa odredbom člana 123. i 126. ZPP, nije dokazala svoje tvrdnje da je N.Č. pozajmila tužiocu 03.10.2013. godine iznos od 250.000,00 KM i da se sa tužiocem usmeno dogovorila da na račun D. vrati polovinu od pozajmljenog iznosa (od 250.000,00 KM), odnosno da novac uplaćen od strane tužioca na račun D. predstavlja povrat pozajmice koju je tužiocu dala N.Č. sa svog privatnog računa i da je isplata pozajmice tužilac ustvari vraćao dug N.Č., u smislu odredbe člana 436. stav 1. ZOO.

I po ocjeni ovog suda, izjava zakonskog zastupnika tužene u podnesku od 01.11.2016. godine, shodno odredbi člana 125. stav 2. ZPP, ima dokaznu snagu priznanja činjenica da je

tužilac uplatio na račun tužene ukupan iznos od 130.000,00 KM, da je sačinjen usmeni ugovor o zajmu, da nije ugovoren rok do koga ili kada će zajmoprimac biti u obavezi da zajam vrati, te da zajam nije vraćen.

Suprotno prigovorima revizije, priznanje navedenih činjenica nije osporeno kasnijim tvrdnjama tužene da novac uplaćen na račun tužene D. predstavlja povrat pozajmice koju je tužiocu dala N.Č. sa svog privatnog računa, jer priznate činjenice potvrđuju i ostali dokazi, prije svega nalozi tužioca za prenos novca na kojima je navedeno da se radi o uplati pozajmice, za razliku od naloga o prenosu iznosa od 250.000,00 KM iz koga se ne vidi šta je svrha ove transakcije. Pored toga, tužena nije izvela ni jedan dokaz iz koga bi sud pouzdano mogao utvrditi da uplate koje je vršio tužilac ustvari predstavljaju vraćanje zajma od strane tužioca zakonskom zastupniku tužene.

Takođe, neosnovano je pozivanje revidenta da se radi o asignaciji i da je konkretnu situaciju trebalo podvesti pod odredbu člana 1030. stav 2. ZOO.

Upućivanje ili asignacija je izjava volje jednog lica kojom ono ovlašćuje drugo lice da za njegov račun učini nešto trećem licu, a ovo ovlašćuje da to izvršenje primi u svoje ime. U asignaciji sudjeluju tri subjekta: lice koje daje ovlaštenje (uputilac ili asignant), lice koje prima ovlaštenje (upućenik ili asignat) i lice koje uput prima (primalac uputa ili assignatar).

Primjenjeno na konkretan slučaj, tužena tvrdi slijedeće: da je Č.N. (kao uputilac) imala potraživanje prema tužiocu (nastalo uplatom iznosa od 250.000,00 KM) i da je ona ovlastila tužioca (upućenik) da on dug ($\frac{1}{2}$ iznosa od 250.000,00 KM) plati trećem licu (D.).

Da bi asignacija proizvela dejstvo, svoju izjavu da prihvataju uput moraju iskazati i upućenik i primalac uputa (član 1021. ZOO).

Kako je u konkretnom slučaju tužilac tvrdio da je on usmenim ugovorom o zajmu dao novac tuženoj i sada traži njegovo vraćanje, a osporavao da je postojao dogovor (ugovor) između njega i N.Č. da ona njemu pozajmi iznos od 250.000,00 KM i da polovinu novca od 250.000,00 KM on vrati na račun D., ne radi se o asignaciji, jer tužena (na kojoj je teret dokazivanja) nije dokazala postojanje duga tužioca prema N.Č., pa tako ni da se tužilac saglasio da navodni dug uplati na račun tužene, slijedom čega se uplate tužioca tuženoj ne mogu smatrati izvršenim u smislu odredbe člana 1020. i 1030. stav 2. ZOO, već uplatom zajma koji je izvršio tužilac tuženoj i koji zajam tužiocu nije vraćan.

Prema izloženom, pobijana presuda nema nedostataka na koje se ukazuje u reviziji, a ni onih na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, zbog čega je primjenom odredbe člana 248. ZPP, revizija odbijena.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otprevka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić